

CẢM XÚC TỰ HÀO VỀ NGƯỜI CON XỨ LỆ

GV Nguyễn Thị Phú

TÓM TẮT

Dòng sông Kiến Giang năm ấy nước dâng cao, đó là mùa nước lũ năm Tân Hợi, 1911, cũng là năm Bác Hồ rời bến cảng nhà Rồng ra đi tìm đường cứu nước. Giữa bộn bề nước lũ, có một cậu bé cất tiếng khóc chào đời trên một cái chòi cất tạm sau vườn nhà, dưới gốc mít cổ thụ nhà ông Võ Quang Nghiêm và bà Nguyễn Thị Kiên làng An Xá, Lệ Thủy, Lệ Thủy, Quảng Bình. Cậu bé đó sau này là một người học trò ưu tú của lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc; cậu bé đó sau này đã trở thành một nhà quân sự thiên tài, một tượng đài về nhân cách mà bây giờ người dân quê tôi vẫn gọi bằng hai từ giản dị thân yêu: “Bác Giáp”, rất đỗi tự hào! Người dân quê tôi luôn mang trong mình những cảm xúc tự hào về Ông - người con thiên tài của quê hương xứ Lệ.

Người dân Quảng Bình, mấy chục năm nay đều đặt trong tim mình hình ảnh người con quê hương trong niềm tự hào vô bờ bến: Đại tướng Võ Nguyên Giáp.

Là người con xứ Lệ, chúng tôi có quyền tự hào hơn về vị Đại tướng của quê hương mình. Chúng tôi tự hào về ông bởi ông là chỗ dựa tinh thần vững chãi bất luận cuộc đời có bao nhiêu biến cố thăng trầm. Nghĩ về ông, nhớ đến ông, cảm xúc tự hào về ông luôn dâng trào mãnh liệt.

Xứ Lệ là Lệ Thủy, là quê hương của ông, nơi có dòng sông Kiến Giang vốn dĩ trong xanh, mùa nước lũ về đục đỏ phù sa, đó là dòng sữa mẹ nuôi lớn bao tâm hồn, bao cuộc đời, bao con người. Đặc biệt hơn, dòng sông này đã nuôi dưỡng một tâm hồn, một cốt cách vĩ đại rất đỗi yêu thương. Bến sông làng An Xá, nơi mỗi lần về quê, vị Đại tướng của chúng ta đều xuống khoát nước sông rửa mặt, nở nụ cười hồn nhiên như ngày thơ trẻ không vướng chút bụi trần. Vị Đại tướng đã uống nước dòng sông này, uống nguồn sữa mẹ Kiến Giang để làm nên sự nghiệp lẫy lừng, để cho tôi, cho bạn, cho người Việt Nam được lâng lâng những cảm xúc tự hào và hãnh diện.

Thật xúc động khi mỗi lần về làng, rồi mỗi lần ra đi, người làng thay nhau vào để được bắt tay, để được nói câu tạm biệt và hẹn gặp lại bác lần sau. Những lần như thế bác đều cười hiền hậu mà rằng: “*Có phải trai gái chi mô mà hẹn hò. Quảng Bình là quê tui, rồi việc nước thì tui lại về nhà*”. Đó là hình ảnh in đậm vào ký ức của những người con xứ Lệ. Mỗi một người con xứ Lệ, dù đi đâu, làm gì cũng đều mang theo trong hành trang của mình cả sự tự hào, hễ có dịp là “khoe” với mọi người về niềm tự hào: Bác Giáp!

Tự hào vì ông sinh trưởng trong một dòng họ lớn, có tiếng tăm tại làng An Xá, họ Võ, có nhà từ đường khá to ở cuối làng. Cụ nội là một nhà nho đức độ và cụ bà rất mực

đảm đang, yêu thương chồng con. Gia đình có 7 anh chị em nhưng người anh cả và chị cả mất sớm nên còn lại năm người,, ba gái, hai trai là Võ Nguyên Giáp và võ Thuần Nho, Thứ trưởng Bộ Giáo dục. Cụ thân sinh Võ Quang Nghiêm là một nho sinh đã nhiều lần lều chõng đi thi, tuy không đỗ đạt nhưng là một nhà nho có uy tín trong vùng. Cụ dạy chữ Hán, sau đó là dạy chữ Quốc ngữ cho thanh thiếu niên trong làng và bốc thuốc chữa bệnh cứu người. Ông cụ là người nghiêm khắc trong việc giáo dục con cái, bà cụ lại rất mực yêu thương, dịu dàng và đôn hậu. Hàng đêm, bà cụ kể cho cậu con trai nghe về tướng quân Tôn Thất Thuyết phò vua Hàm Nghi hạ chiếu Cần Vương, kêu gọi các sĩ phu và dân chúng đứng lên chống Pháp bảo vệ non sông; ông cụ nói về phong trào đánh Pháp qua bài về “*Thất thủ kinh đô*” đầy cảm động, gieo vào lòng cậu bé những ấn tượng không thể phai mờ. Những ấn tượng sâu sắc đó đã góp phần nuôi dưỡng ý chí cho sự nghiệp cách mạng của Đại tướng, vị Tư lệnh đầu tiên của Quân đội Nhân dân Việt Nam sau này.

Truyền thống gia đình, ông bà cha mẹ là những người ảnh hưởng trực tiếp đến sự hình thành tính cách, là cội nguồn, là gốc rễ, là chiếc nôi... hun đúc nên một tâm hồn vĩ đại. Chúng ta tự hào về truyền thống của một gia đình để rồi càng tự hào hơn khi người con ưu tú của gia đình đáng tự hào ấy đã viết tiếp những trang sử rạng rỡ hơn, vượt ra ngoài lũy tre làng đến với bạn bè năm châu trên thế giới.

Người viết tiếp trang sử ấy là ông, Đại tướng Võ Nguyên Giáp, ông đã làm rạng rỡ hơn cho dòng họ của mình, ông đã làm rạng rỡ hơn cho quê hương yêu dấu, cho hai tiếng Việt Nam đầy kiêu hãnh!

Trong con mắt của các nhà nghiên cứu lịch sử và quân sự, ông là vị tướng của rất nhiều “cái nhất”, những cái nhất này ở tầm vĩ mô, tầm thời đại!

Xét về mặt lịch sử, Đại tướng Võ Nguyên Giáp, một vị danh tướng có những nét hết sức độc đáo gần như là duy nhất ở Việt Nam cũng như trên thế giới.

Ông là vị tướng có tuổi thọ cao nhất trên thế giới, là một vị Đại tướng trẻ nhất, là người duy nhất mang quân hàm Đại tướng suốt cuộc đời cầm quân của mình và được phong chỉ một lần duy nhất. Ông là vị Đại tướng hiền hách nhất, là một vị Đại tướng viết nhiều sách nhất. Ông là vị tướng có những quyết định đậm chất lịch sử, một vị Đại tướng giàu tình cảm, Đại tướng của lòng dân, được nhân dân tôn vinh và nhân loại kính phục, ngưỡng mộ.

Trước hết , chúng ta tự hào vì Ông là vị tướng trẻ nhất!

Năm 1948, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký sắc lệnh phong quân hàm Đại tướng cho Võ Nguyên Giáp, lúc đó ông 37 tuổi. Một phóng viên phương Tây hỏi Bác Hồ rằng: Chúng tôi chưa thấy Việt Nam có trường quân sự cao cấp nào, vậy Ngài Chủ tịch căn cứ vào đâu để phong hàm Đại tướng?

Bác Hồ cười và trả lời rằng: *“Việt Nam chúng tôi đang đánh giặc theo kiểu du kích nên cũng phong quân hàm theo lối du kích, nghĩa là ai đánh thắng Đại tá thì phong Đại tá, ai đánh thắng Thiếu tướng thì phong Thiếu tướng, ai đánh thắng Đại tướng thì phong Đại tướng, và có lẽ ông cũng đồng ý với tôi là phong như vậy vẫn còn là khiêm tốn phải không?”*

Người phóng viên phương Tây hoàn toàn bị bắt ngờ, vì vào thời điểm năm 1948, nước Pháp phải thay hai vị Tổng tư lệnh quân đội viễn chinh Pháp ở Đông Dương vì bại trận, đó là các tướng Le Clere (Lơ cờ-lec), Valluy (Va-luy). Đây đều là các tướng 4 sao tài ba của nước Pháp.

Người phóng viên phương Tây bị bắt ngờ, còn chúng ta, chúng ta tự hào về ông, về trí tuệ uyên thâm của ông, về người học trò tài trí của Bác Hồ, vị Đại tướng trẻ nhất của nước Việt anh hùng.

Không chỉ là một vị tướng trẻ nhất, Ông là vị Đại tướng hiển hách nhất.

Ông là vị tướng đầu tiên, Bí thư Quân ủy trung ương đầu tiên, Tổng tư lệnh Quân đội nhân dân Việt Nam đầu tiên và duy nhất cho đến nay. Trong 30 năm làm Bí thư Quân ủy Trung ương, Tổng tư lệnh Quân đội, Bộ trưởng bộ Quốc phòng, ông đã tổ chức chỉ huy và lần lượt đánh bại phát xít Nhật, đánh thắng đội quân viễn chinh thực dân Pháp, đánh bại đội quân xâm lược của đế quốc Mỹ. Chúng ta tự hào về truyền thống của dân tộc, từ Hưng Đạo Đại Vương Trần Quốc Tuấn thế kỷ XIII, trong vòng 30 năm, 3 lần đánh thắng đế quốc to, quân Mông Nguyên xâm lược, được nhân dân vinh danh là Đức Thánh Trần; đến Võ Nguyên Giáp thế kỷ XX, cũng trong vòng 30 năm đánh thắng 3 đế quốc to, được tôn vinh là vị Tướng của nhân dân. Cảm xúc tự hào dâng trào trong lòng mỗi người dân đất Việt!

Ông là vị Đại tướng đánh thắng nhiều Đại tướng nhất.

Trong cuộc đời cầm quân của mình, từ 1946 đến 1954, ông đã lần lượt đánh bại 7 Đại tướng Pháp, đó là những tướng 4 sao, 5 sao; Philippe Le Clerc, Etienne Valluy, C.Blaijat, M.Corgente, Delattre De Tassigny, Raul Salan, Henri Navarre. Tướng Ely sang thay ở chiến dịch Điện Biên Phủ nhưng ông này may mắn thoát khỏi sự đại bại vì chỉ một tháng sau Hiệp định Giơnevơ đã ký nên Ely chỉ làm nhiệm vụ thu quân, cuốn cờ về nước trong trạng thái “tim đập chân run”.

Trong cuộc kháng chiến chống đế quốc Mỹ, tướng Hakin phải triệu hồi, Westmoreland bị cách chức, tổng tư lệnh C.Abrams được thay bằng tướng F.C.Weyand, ông này là người cuốn cờ để rút quân về Mỹ. Như vậy Mỹ đã phải 4 lần thay Tổng tư lệnh, bị chết 12 tướng, bị thương 8 tướng khác trong chiến tranh Việt Nam.

Không thể không tự hào và sung sướng khi nghe những lời thăm phục của tướng Đờ-cát-tơ-ri: *“Tôi thừa nhận tướng Giáp đã sành sỏi, khôn ngoan hơn tôi, hơn cả tướng*

Cô-nhi và Na-va. Tôi hân hạnh được làm đối thủ của tướng Giáp, được làm kẻ “chiến bại trực tiếp” của một người tài giỏi như tướng Giáp. Tôi ngưỡng mộ và kính phục ông ta.”

Nhà sử học quân sự Mỹ Cecil B. Cruerrey: *“Võ Nguyên Giáp là vị tướng duy nhất trong lịch sử hiện đại, tiến hành chiến đấu chống kẻ thù từ thế vô cùng yếu, thiếu trang bị, thiếu nguồn tài chính, dù thời kỳ đầu, trong tay chưa có quân nhưng vẫn liên tiếp đánh bại tàn quân của đế quốc Nhật, quân đội Pháp, và Mỹ - một trong hai siêu cường thế giới.”*

Đại tướng nước Anh – Peter MacDonaid: *“Rất nhiều thắng lợi của ông đã làm cho ông trở thành một trong những người chỉ huy vĩ đại nhất của tất cả các thời đại.”*

Những vị tướng tên tuổi vào hàng tầm cỡ trên thế giới đều đại bại dưới tay tướng Giáp. Lịch sử sang trang, đất nước Việt Nam ca khúc khải hoàn, người Việt Nam ngẩng cao đầu tự hào về vị tướng tài ba của dân tộc!

Ông là vị Đại tướng viết nhiều sách nhất.

Nói về nhân cách của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, giáo sư, anh hùng lao động Vũ Khiêu đã viết: *“Võ công của ông đem lại sự kính phục cho mọi người. Văn đức, tức phẩm chất cao quý trong văn hóa của vị tướng tài Võ Nguyên Giáp thực sự khắc sâu vào tâm khảm của nhân dân như một tượng đài không bao giờ phai nhạt”.*

Trong lịch sử dân tộc Việt Nam, chúng ta từng tự hào về những vị tướng giỏi văn như Lý Thường Kiệt với bài thơ thần *“Nam quốc sơn hà”*, Trần Hưng Đạo với *“Hịch tướng sĩ”*, Quang Trung với lời dụ tướng sĩ nức lòng. Tướng văn lại giỏi võ như Nguyễn Trãi với *“Bình Ngô đại cáo”* chiến lược tâm công, đánh vào lòng người... Tất cả đều là những áng văn bất hủ, khơi dậy truyền thống hào hùng bất khuất, ý chí tự lập tự cường của dân tộc. Đọc những áng văn này, con cháu đời sau nguyện sống xứng đáng với cha ông, với lớp người đi trước.

Võ Nguyên Giáp, cùng với sự nghiệp quân sự có một không hai, ông còn là tác giả của 64 đầu sách, trên 10 vạn trang, đóng góp vào kho tàng lý luận về chiến tranh nhân dân, về học thuyết quân sự Việt Nam, vào kho tàng văn học và sử học của nước nhà.

Ông đã từng là một giáo viên sử học, ông hiểu được giá trị của những cuốn sách để đời cho nhân loại, trước hết là thế hệ con cháu Lạc Hồng, thế hệ nối tiếp trang sử hào hùng của dân tộc, nên ông đã viết? Cầm trên tay những cuốn sách của ông, lòng không khỏi băn khoăn tự hỏi: Đánh giặc, viết văn, tài năng hay huyền thoại? Một dân tộc *“Lưng đeo gươm tay mềm mại bút hoa”* là hình ảnh một dân tộc vừa đánh giặc vừa làm thơ. Lại nghĩ về dòng sông Kiến Giang ngọt ngào nguồn sữa mẹ, miền sông nước này phải chăng là nguồn mạch tuôn chảy thành văn? Vị tướng tài của chúng ta, đánh giặc và viết “văn”, làm nên một tượng đài!

Ông là vị tướng có tuổi thọ cao nhất.

Điểm lại tên tuổi của những vị tướng tài tâm cỡ trên thế giới, không có ai có tuổi thọ ngang bằng cùng Đại tướng. Chính điều này cũng là một trong những niềm tự hào của người dân nước Việt. Ông là một vị tướng có tuổi thọ trên một trăm năm, vắt qua hai thế kỷ... con cháu ngưỡng mộ ông, nhiều người trên thế giới ngưỡng mộ ông, được biết ông thêm thời gian dài hơn nữa...

Vẫn biết “sinh, lão, bệnh, tử” là quy luật của cuộc đời không ai tránh khỏi, vẫn biết vào tuổi 103, đại thọ của ông là phúc lớn của dân tộc nhưng sự ra đi của ông khiến cả dân tộc phải bàng hoàng đau đớn đến tột cùng. Dòng sông Kiên Giang vốn dĩ trong xanh là thế, nay đỏ ngầu phù sa vì khóc thương Đại tướng.

Trong trái tim và khối óc của người dân Việt Nam và đông đảo bạn bè quốc tế, vị Đại tướng đã sống hơn trăm Xuân này luôn luôn và mãi mãi là một huyền thoại giữa đời thường.

Ông là vị Đại tướng của lòng dân.

Đại tướng Võ Nguyên Giáp, con người “nhân-trí-dũng” vĩ đại, ông đã trở thành huyền thoại ngay khi còn sống, ông đã trở thành tượng đài vĩnh cửu trong lòng nhân dân, đúng như câu đối của một cựu chiến binh phường Thành Công (Hà Nội) kính dâng lên Đại tướng: “Văn lo vận nước văn thành Võ. Võ thấu lòng dân, võ hóa Văn”.

Ông được toàn quân yêu mến, tôn vinh là người anh cả của quân đội; được nhân dân từ miền ngược đến miền xuôi, từ Nam ra Bắc, từ già tới trẻ đều kính trọng, thường gọi thân mật là anh Văn, vị tướng của nhân dân. Ông, một thiên tài xuất chúng, một vị tướng lừng danh, công lao lẫy lừng nhưng lại là một con người bình dị. Sự bình dị toát ra từ con người, khiêm tốn, giản dị, đôn hậu. Chúng ta tự hào về ông, vị Đại tướng của lòng dân!

Đại tướng Võ Nguyên Giáp là một hình tượng trong quá khứ huy hoàng, một biểu tượng cao đẹp giữa đời thường mà như trong huyền thoại. Ông không chỉ là một vị anh hùng lẫy lừng với những chiến công hiển hách mà là những biểu tượng của những gì tốt đẹp, đáng quý nhất của dân tộc Việt Nam. Đó là biểu tượng của ý chí độc lập tự do, của nghị lực và trí tuệ sáng tạo của dân tộc, biểu tượng của một con người suốt đời sống và chiến đấu vì dân, vì nước.

Chúng ta tự hào về ông, một vị tướng tài ba, một nhà cách mạng nổi tiếng, một người học trò xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, người con ưu tú của dân tộc. Giữa mùa nước nổi năm 1911, trong khi Bác Hồ rời bến cảng Nhà Rồng ra đi tìm đường cứu nước, ở làng An Xá, cậu bé Giáp ra đời, để rồi sau đó, chính cậu là người kế tiếp, là người cộng sự, là người học trò xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Lịch sử quả là những điều kỳ diệu!

Giáo sư Trần Văn Giàu đã viết: *“Vài trăm năm sau, khi người ta nhắc đến Việt Nam thế kỷ XX thì chắc chắn hai cái tên đậm nét nhất là Hồ Chí Minh và Võ Nguyên Giáp, vì đó là hiện thân cho hai thế hệ nối tiếp nhau làm nên lịch sử của thế kỷ hào hùng này”*.

Ông là một nhà quân sự đồng thời là một nhà sử học không chỉ cùng toàn đảng, toàn dân viết nên trang sử hết sức hào hùng qua hai cuộc kháng chiến chống giặc ngoại xâm vĩ đại của dân tộc mà chính ông còn là người viết lại trang sử đó, ông đã đi vào lịch sử thế giới như một vị tướng huyền thoại và một nhà quân sự kiệt xuất. Ông được nhân dân tôn vinh, được nhân loại kính trọng. Người dân quê hương xứ Lê, người dân Quảng Bình và cả dân tộc Việt Nam mang theo niềm tự hào về ông, nói về ông, viết về ông, kể cho nhau nghe về ông... với những xúc cảm tự hào.

Sinh ra trên quê hương xứ Lê, Quảng Bình, giờ ông ngủ giấc ngủ ngàn thu trong lòng đất mẹ. Gần nửa thế kỷ trường chinh kháng chiến, Đại tướng Võ Nguyên Giáp sống trong lòng dân, được dân bao bọc. Khi về với đất mẹ, biển người tiễn đưa ông.

Trong chặng cuối rời xa cõi tạm, Đại tướng đã không cô độc. Sự ra đi của ông cũng mang đến cho chúng ta những xúc cảm tự hào. Trên đoạn đường hơn 40 km từ Nhà tang lễ tới sân bay Nội Bài, người dân xếp thành hàng dài chen kín bên đường. Nhiều người đã quỳ gối, đã khóc nức nở trước địa chỉ 30 Hoàng Diệu khi Đại tướng về qua nhà lần cuối. Giữa những tiếng nức, người ta gọi ông là Thánh. Ngay khi đoàn xe đã khuất, ở chân Cột cờ Hà Nội, phố Lý Thường Kiệt nhiều người hô to: *“Đại tướng Võ Nguyên Giáp muôn năm”*.

Xe linh cửu đi đến đâu, người dân quỳ lạy đến đó. Người dân khóc, thanh niên tình nguyện nức nở, bác dân phòng dập đầu cúi lạy, còn chiến sĩ công an, bộ đội canh gác mắt đỏ hoe... đến những người làm truyền hình cũng buông máy, khóc như những đứa trẻ.

Sự ra đi của Đại tướng là lúc người dân bỗng nhiên xích lại gần nhau và hơn bao giờ hết người ta lại cảm nhận rõ ý nghĩa thân thương của hai chữ: lòng dân.

Tinh thần của Đại tướng sẽ hòa vào tinh thần của hàng trăm, hàng chục triệu người dân nước Việt, biến thành sức mạnh vì một nước Việt Nam hùng cường và thịnh vượng.

Tự hào biết bao khi Việt Nam có được một con người vĩ đại, một nhân cách lớn, một người cả đời luôn liêm khiết, giản dị và bao dung. Hôm nay và mãi mãi về sau, mỗi chúng ta vẫn sẽ luôn kính trọng, tự hào và ngưỡng mộ Ông!

Tài liệu tham khảo:

1. Võ Nguyên Giáp – Vị tướng huyền thoại. (NXB Thông Tấn).
2. Võ Nguyên Giáp – Một cuộc đời. (NXB Chính trị Quốc gia - Dịch từ cuốn “*Võ Nguyên Giáp, Une vie* - Nhà xuất bản Indes Savantes, của giáo sư sử học người Pháp Alain Ruscio - một chuyên gia về lịch sử hiện đại Việt Nam)
3. Nguồn báo điện tử Đảng cộng sản Việt Nam
4. Đại tướng Võ Nguyên Giáp – Năm tháng và cuộc đời. (Bài đăng báo Thanh niên - Theo Tư liệu của Văn phòng Đại tướng)
5. Truyền thông Quốc tế ca ngợi Võ Nguyên Giáp. (Công Chính, báo Thanh niên).